

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції

15 травня 2025 р.

Полтава
2025

7. Шульга Н., Омеленчук В. ESG-ризика банків. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2024. № 2. С. 101–119.

8. Оприлюднено Білу книгу з управління ESG ризиками у фінансовому секторі. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oprilyudneno-bilu-knigu-z-upravlinnya-esg-rizikami-u-finansovomu-sektori>

9. Худолій Ю., Кулинич А. Green Banking та його розвиток в Україні. *Економіка і регіон*. 2024. № 4 (95). С. 162–170.

УДК 336.1:351.74:004.056.5(477)

Галушка Роман Миколайович,

здобувач наукового ступеня доктор філософії

Користова Вікторія Станіславівна, студентка

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»*

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ НА БЮДЖЕТНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Умови повномасштабної війни суттєво трансформували пріоритети національної безпеки. Зважаючи на економічну турбулентність, зростання державного боргу через значний дефіцит державного бюджету України проблема забезпечення бюджетної безпеки держави стає дедалі гострішою. Бюджетна складова фінансової та економічної безпеки держави в умовах війни перебуває під постійним впливом не лише економічних та військових чинників, а й інтенсивного інформаційного тиску [1].

Бюджетна безпека є ключовим елементом фінансової складової економічної безпеки держави. Вона розглядається як система правових та організаційних відносин, а також як індикатор ефективності бюджетної політики. Згідно з Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня

економічної безпеки України бюджетна безпека – це стан забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості державних фінансів, що надає можливість органам державної влади максимально ефективно виконувати покладені на них функції [2]. Високий рівень бюджетної безпеки гарантує платоспроможність країни, збалансовує бюджети різних рівнів, забезпечує ефективне використання бюджетних коштів та стійкість бюджетної системи до загроз [3].

Основні критерії бюджетної безпеки включають стійкість платіжно-розрахункової системи, реалістичність та національну спрямованість бюджетної політики, достатність фінансових ресурсів для внутрішньої та зовнішньої політики, оптимальне залучення та використання позикових коштів, а також запобігання порушенням бюджетного законодавства для сталого розвитку [4]. Згідно з Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [2] рівень бюджетної безпеки оцінюється за чотирма індикаторами: відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, дефіцит/профіцит бюджетних та позабюджетних фондів сектору загальнодержавного управління, рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет та відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету. Високий рівень бюджетної безпеки свідчить про здатність держави виконувати свої функції.

Зменшення надходжень до бюджетів всіх рівнів з одночасним кратним зростанням оборонних видатків формує значний тиск на бюджетну безпеку України. Необхідність покриття дефіциту державного бюджету, обслуговування та погашення державного боргу – основні реальні загрози бюджетній безпеці держави з максимальним рівнем впливу. Важливими каталізаторами потенційних загроз бюджетній безпеці України в умовах війни також є низька купівельна спроможність населення, падіння експорту та зростання імпорту та низька інвестиційна привабливість.

Водночас, в умовах широкомасштабної війни, інформаційний фронт якої при всеохопній цифровізації відіграє не меншу роль, ніж військовий, формуються додаткові інформаційні загрози бюджетній безпеці держави, серед яких дезінформація, фейкові наративи, маніпуляції з бюджетними показниками та цілеспрямоване поширення панічних настроїв, що підривають довіру до бюджетної політики держави та використовуються як інструменти гібридної війни, оскільки генерують додаткові ризики економічній та національній безпеці [5]. Під деструктивним впливом економічних та інформаційних загроз відбувається падіння рівня бюджетної безпеки України, який в умовах війни за даними Міністерства економіки України [6] перебуває в абсолютно небезпечній зоні (рис. 1).

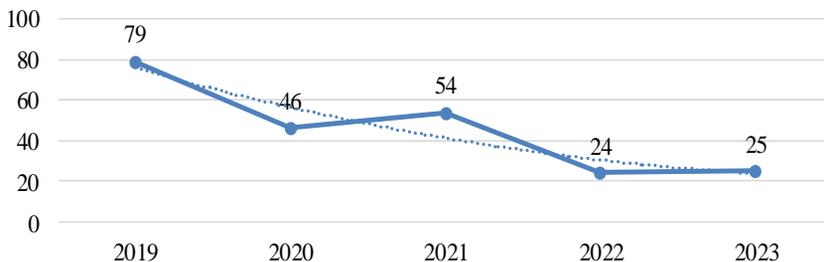

Рис. 1. Динаміка рівня бюджетної безпеки України у 2019-2023 рр.

Джерело: побудовано авторами за даними Міністерства економіки України [6]

Поточні значення індикаторів бюджетної безпеки України вказують на вразливість державних фінансів до інформаційних загроз та ризиків. Деструктивний інформаційний вплив здатен не лише послабити довіру суспільства до бюджетної політики, але й дестабілізувати процеси мобілізації та розподілу фінансових ресурсів [8].

Тому формування безпекоорієнтованого інформаційного середовища національної економіки та стратегії протидії інформаційним загрозам є необхідною умовою підвищення бюджетної безпеки, адже інформаційна стійкість відіграє ключову роль у забезпеченні всієї системи економічної й національної безпеки України в умовах війни.

Література

1. Буряк А.А., Маслій О.А., Кудінова А.О. Ідентифікація тригерних точок впливу інформаційної безпеки на економічну в умовах міжнародної нестабільності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2024. № 61. С. 32–38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2024-61-5>

2. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>

3. Івашко О. Фінансова безпека України в умовах кризових явищ в економіці. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 2. С. 61-65.

4. Онищенко С.В., Маслій О.А. Організаційно-економічний механізм упередження загроз бюджетній безпеці економіки України. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 1 (9), ч. 1. С. 176-184.

5. Маслій О., Галушка Р. Ієрархічний аналіз ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2025. №. 198. С. 69-75. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.69-75>

6. Лист Міністерства економіки України щодо офіційного запиту на надання публічної інформації про показники фінансової складової економічної безпеки України за період 2010-2023 рр. № 3021-06/70263-09 від 23.09.2024.

7. Дахнова О.Є., Гнідь М.В. Прогнозування рівня бюджетної безпеки України. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 31. С. 620-624.

8. Varnaliy Z., Pugach A. Forming the Priority Guidelines for Providing the State Economic Security. *Economics and region*. 2015. № 5 (54). С. 3–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_5_3

9. Glushko, A. D., Pantas, V. V., Babenko, S. R. (2022). Information policy in the system of financial security of the state. *Efficient economy*, 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.95>

УДК 330.341.1:004.056.5

*Дубляк Вікторія Сергіївна,
студентка*

*Науковий керівник: Буряк Альона Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ЦИФРОВІ РИЗИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА АДАПТИВНІ МЕХАНІЗМИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Реалії повномасштабної війни в Україні зумовили суттєві трансформації в усіх сферах суспільного життя, зокрема в системі економічної безпеки. Одним із найбільш уразливих напрямів стала цифрова сфера, яка в умовах збройної агресії перетворилася на поле активного протистояння. Кібератаки, інформаційно-психологічні операції, деструкція цифрової інфраструктури – усе це стало частиною гібридної війни, що прямо впливає на функціонування економіки.